

TIEDOTE 2/2022 / 18.10.2022

Pertti Koskela

Teesejä maailman taloustilanteesta ja Ukrainasta

1) Matin teesit Venäjän taloudesta sähköpostissa 150303. Ne pätevät mielestäni yhä.

Mitä on Venäjän talouden "nykymeno"? Sitä ei voida selittää pelkästään talousopillisin perustein ja mittarein.

Venäjän talous on – – kleptokraattista kapitalismia. Sen kehitystä ei voida arvioida minkään perinteisen talousteorian avulla.

Uskoakseni Venäjä talous on paljon heikompi kuin mitkään talousmittarit osoittavat. Kleptokraatit ovat hoitaneet sotaan valmistautumisen ja sodan äärimmäisen huonosti. Miksi talous olisi hoidettu paremmin? Varaus: taloudesta vastaamassa on tervejärkisiä voimia (Nabiullina, Kudrin). Mutta kuinka paljon päätösvaltaa heillä voi tiukan paikan tullen olla? Matti em. sähköpostissa: ”Kaikki koettaa nyt varastaa sen minkä kerkeävät. Korruptio ’paisuu yli äyräidensä’.” – Niin nytkin.

2) Meidän ohjelmasta: ”Talouden nykyistä kehitysvaihetta, spekulatiivisen finanssipääoman hallitsevaa asemaa maailmantaloudessa ei voida selittää minkään olemassa olevan talousteorian pohjalta. Talousteoreettinen näkökulma ei yksin riitä.” (39)

3) Maailmantalous ei ole ollut ”normaali” ainakaan 2000-luvun it-kuplan jälkeen. Spekulatiivinen finanssipääoma aiheutti kriisin 2008. Sen jälkeen talouskasvua on pidetty yllä keskuspankkien kevyen rahapolitiikan avulla, mikä aiheutti inflaation (= kuplia) joidenkin omaisuuserien (osakkeet yms. arvopaperit) markkinoilla. Se hyödytti spekulatiivista finanssipääomaa.

4) Keskuspankit eivät kyenneet nostamaan yleistä inflaatiota tavoitteeseensa, vajaaseen kahteen prosenttiin kevyellä rahapolitiikallaan yli kymmeneen vuoteen. Nyt niillä ei ole sopivia keinoja edesauttaa inflaation laskemista. Kukaan ei hallitse maailmantalouden kehitystä.

5) Saadakseen inflaation kuriin keskuspankit nostavat korkoja. Korkojen nosto vaikuttaa kysyntää supistavasti, koska pankkilainojen korot nousevat. Inflaation perussyys ei kuitenkaan ole liiallinen kysyntä vaan tukokset tarjontapuolella, jotka johtuvat osin vielä koronasta ja osin Venäjän sodasta.

Rahapolitiikan kiristäminen edesauttaa talouden vajoamista taantumaan, ja lisäksi se uhkaa puhkaista nuo keskuspankkien itse luomat omaisuuserien kuplat. Se lisää paitsi taantuman

niin myös laman ja suoranaisen finanssiromahduksen vaaraa.

6) Hinnat eivät nouse itsestään. Kaikki hintojen nousu ei ole perusteltua, kustannusten noususta johtuvaa. Joidenkin avainalojen suuryritysten (öljy- ja elintarviketeollisuus) voitot ovat kasvaneet ennätysmäisesti viime kuukausina.

7) Uusliberaali globalisaatio toimii huonosti kriisien (pandemia, sota) oloissa. Spekulaatiivinen finanssipääoma lisää talouden ailahtelua ja kriisien vaaraa. Keskuspankkien johtajat ja länsimaiden poliitikot eivät välttämättä kykene toimimaan tavalla, joka estäisi taantumien tai laman.

8) Se taas saattaa hajottaa yhteisrintamaa Ukrainan puolesta. Länsimaissa voi syntyä ruoan, bensiinin tai lämmityksen kalleuden aiheuttamia populistisia levottomuuksia. Se houkuttelee pyrkimään kompromissiin Ukrainan kustannuksella Putinin kanssa ainakin energian hinnan alentamiseksi. Siinä on ymmärtääkseni suurin ihmiskunnan edessä oleva välitön uhka juuri nyt.

Tue toimintaamme!

Tilinumero: FI96 5721 1520 3352 53. Viite: 1119

Rahankeräyksen lupanumero: RA/2021/1110. Varat käytetään yhdistyksen toimintaan rahankeräyksen edellyttämällä tavalla.